

محیط رسوب گذاری سازند هزار دره شرق تهران

دکتر یعقوب لاسمی

دانشگاه تربیت معلم تهران - دانشکده علوم - گروه آه‌وزشی زمین شناسی

چکیده

سازند هزار دره در شرق تهران از کنگلوسراها، ماسه سنگ‌های کنگلوسرائی و به مقدار کمی رسوبات رسی تشکیل شده است. این رسوبات نتیجه رسوب گذاری در محیط‌های بادبزنی (Alluvial Fans) می‌باشند که بعد از کوهزایی البرز در بخش جنوبی آن بوجود آمده‌اند. فرآیندهای رسوبی مختلفی از قبیل جریان‌های گلی (Mud Flow یا Debris Flow) جریان‌های رودخانه‌ای (Stream Flow) و سیلابهای صفحه‌ای (Sheetflood) در تشکیل این کنگلوسراها مؤثر بوده که رسوباتی با ویژگیهای مختلف ایجاد نموده‌اند. نزدیک به محل منشأ جریان‌های گلی کنگلوسراه‌های جور نشده بخش داخلی (proximal) محیط بادبزنی را ایجاد کرده‌اند.

دورتر از منشأ کنگلوسراه‌های نسبتاً جور شده با طبقه‌بندی نهشته گردیده‌اند. این رسوبات بوسیله رودخانه‌های بریده بریده (Braided Rivers) در بخش میانی (Medial) محیط بادبزنی تشکیل شده‌اند. ماسه سنگ‌های کنگلوسرائی و یا کنگلوسراه‌های ماسه‌ای با لایه‌بندی موازی و مسطح که گسترش جانبی زیادی دارند و ندرتاً دارای دره‌های خیلی کم عمق می‌باشند توسط سیلابهای صفحه‌ای (Sheetflood) انباشته گردیده‌اند. این رسوبات در بخش کم شیب‌تر محیط رسوبی و یا بخش انتهایی (Distal) با خارج شدن آب و رسوبات همراه آن از دره‌ها و پخش شدن آن در منطقه وسیعی تشکیل شده‌اند. فعالیت کوهزایی البرز و بارندگی زیاد منجر به تشکیل ضخامت زیادی از این رسوبات کنگلوسرائی شده‌است که در آن رخساره‌های مختلف با وضعیت کلی پس‌رونده (progradational) بر روی یکدیگر قرار گرفته‌اند.